

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ YARATICI DRAMA YÖNTEMİNİ KULLANMAYA YÖNELİK ÖZ YETERLİK ALGILARI

*Latife KIRBAŞOĞLU KILIÇ**
*Bircan EYÜP***

Öz

Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterliklerini belirlemektir. Çalışmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırma grubunu Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünün 4. sınıfında öğrenim gören 112 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Can ve Cantürk-Günhan (2009) tarafından geliştirilen 'Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlik Ölçeği' kullanılmıştır. Ölçek 47 sorudan oluşmakta ve 5'li likert tipindedir. Veriler SPSS 16.0 paket programında analiz edilmiştir. Ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0.96 hesaplanmıştır. Yapılan çalışma sonucunda Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik algılarının 'orta derecede katılıyorum' düzeyinde olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Yaratıcı Drama, Türkçe Öğretmeni Adayı, Öğretmen Yeterliği.*

THE SELF SUFFICIENCY PERCEPTION OF THE TURKISH TEACHER CANDIDATES ON USING CREATIVE DRAMA METHOD

Abstract

The self sufficiency perception of the Turkish teacher candidates on using creative drama method is desired to be determined in this study. Survey

* Yrd. Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü

** Arş. Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü,
bircaneyp@gmail.com

method was used in the study. The research group is consisted of 112 fourth grade students of Turkish Teaching Department at Fatih Education Faculty of Black Sea Technical University in 2011-2012 education terms. "The self-sufficiency scale on using creative drama method" which was built up by Can ve Cantürk-Günhan (2009) was used as data collecting device in this study. The scale consist of 47 questions and the type is 5 point likert scale. Cronbach alfa reliability coefficient of the scale is calculated 0,96. As a result has been determined that Turkish teacher candidates have self sufficiency "I reasonably agree" level on using creative drama method.

Key Words: *Creative Drama, Turkish Teacher Candidate, Teacher Efficacy.*

1. GİRİŞ

Türkçe dersi, öğrencilere temel dil becerilerini kazandırmanın yanı sıra edindikleri birikimler üzerine yenilerini inşa etmelerini, karşılaştıkları sorunlara alternatif ve yaratıcı çözümler üretmelerini, bir grup içerisinde birlikte çalışma bilinç ve cesaretime ulaşmalarını, üretme ve tartışma etkinliklerine katılmalarını, farklı araştırma yöntem ve tekniklerini kullanmalarını, olay ve durumları kendi deneyimlerinden hareketle doğru olarak anlamalarını ve disiplinler arası bir bakış kazandırmayı da amaçlayan bir derstir (MEB, 2006: 2). Türkçe derslerinde öğretmenler tarafından öğrencilere bu becerileri kazandırmak için çeşitli yöntem ve teknikler kullanılmaktadır. Bunların en önemlilerinden biri de örgün eğitimin her basamağında, yaygın eğitimde, dersler içinde bir öğretim yöntemi olarak giderek daha da yaygınlık kazanan yaratıcı drama yöntemidir (Can ve Cantürk Gürhan, 2009: 35).

Yaratıcı drama; doğaçlama, rol oynama vb. tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanılarak bir grup çalışması içinde, bireylerin, bir yaşantıyı, bir olayı, bir fikri, bir eğitim ünitesini, kimi zaman da bir soyut kavramı ya da bir davranışı, eski bilişsel örgütlerinin düzenlenmesi yoluyla ve gözlem, deneyim, yaşantıların gözden geçirildiği "oyunsu" süreçlerde anlamlandırılması, canlandırılması olarak tanımlanmaktadır (San,

1996: 149). Önder (2002) ise yaratıcı drama yöntemini öğrenen olarak bireylere, yaşantılara dayalı, hareket yoluyla, etkileşim yoluyla, tartışarak, keşfederek, işbirliği kurarak, sosyal, duygusal, kavram ve aktif öğrenme gibi çeşitli öğrenme türlerini bir arada sunan bir yöntem olarak açıklamaktadır. Yaratıcı drama doğal bir öğrenme yöntemi olup teorik öğrenmeyi reddeder. Kavramlara yeni boyutlar getirmekte, yeni anlamlar yüklemekte, kişi deneyim ve yaşantılarıyla kavramları kendinde bağdaştırmakta ve kendini başkalarının yerine koyarak çok yönlü gelişmektedir (Selçioğlu Demirsöz, 2010: 26). San'a (2002) göre yaratıcı drama ezberciliğe karşı alternatif bir öğretim yöntemidir.

Yaratıcı drama yöntemiyle öğrenci sınıf içerisinde pasif olmaktan kurtularak birebir öğretim amaçlı yapılan etkinliğin merkezinde yer almaktadır. Bu süreçte öğrenci sadece bilişsel davranışlar bakımından değil aynı zamanda duyuşsal ve devinişsel beceriler bakımından da kendini geliştirme imkânı bulabilmektedir. Bu bakımdan Tekerek (2007: 192) de yaratıcı dramayı, bireyin öz güven kazanmasında ve kendini var etmesinde işlevsel alan, somuttan soyuta ya da soyuttan somuta ilerleyen süreçte yaratıcılık, düş gücü, kolektivizm, organizasyon, empati, iç disiplin, özgürlük ve saygı gibi insani değerleri geliştirerek önemli katkılar sağlayan bir yaşantı süreci olarak değerlendirmektedir. San'a (2003) göre de beynin her iki yarı küresinin de kullanılmasını sağlayan tümel öğrenme açısından avantajlı bir yol sunan yaratıcı drama, insanları anlama becerisi diye özetlenebilecek 'kişilerarası zeka', öz bilincin oluşmasına katkıda bulunan 'kişisel zeka', empati, ilişkileri düzenli bir şekilde yürütebilme, duyguları yönetebilme becerisini de içine alan 'duygusal zeka'nın gelişimini sağlar (Akt: Tekerek, 2007: 193). Ayrıca çocuklara anlayış, tolerans ve kendilerinden farklı insanlara değer verme, onları takdir etme (Karadağ, 2008: 175), karar verme, demokratikleşme (Selçioğlu Demirsöz, 2010), eleştirel ve özgürce düşünme (Ulutaş, 2011: 234), bir grubun mensubu olmanın getirdiği toplumsal gizil gücü hissetme (Epeçan, 2012: 283) gibi davranışların yanı sıra dili doğru kullanma, konuşabilme ve kendini doğru bir şekilde ifade edebilme yeteneğini (Demirel, 2005:

87; Şimşek ve Topal, 2006: 281) de kazandırır. Bu bakımdan yaratıcı drama yönteminin bireye kazandıracığı davranışlar ile Türkçe dersinin öğrenciyi kazandırmayı amaçladığı becerilerin örtüştüğü görülmektedir.

Bu konuda yapılan araştırmalarda da yaratıcı drama yönteminin Türkçe derslerinde başarıyı artırdığı ve temel dil becerilerinin kazandırılmasında etkili olduğu anlaşılmaktadır. Susar Kırmızı (2007) yaptığı çalışmada yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin okuduklarını daha iyi anlamalarında etkili olduğunu tespit ederken Karateke (2006) yaratıcı dramanın 6. sınıf öğrencilerinin yazma becerilerine etkisini incelediği çalışmasında drama etkinliklerinin orta ve uzun vadede öğrencilere dil becerilerinin kazandırılmasında faydalı olacağı sonucuna ulaşmıştır. 6. sınıf öğrencilerine yönelik Maden (2010a) tarafından yapılan çalışmada da drama yönteminin öğrencilerin temel dil becerilerini geliştirdiği belirlenmiştir. Aykaç'ın (2011) yaptığı çalışmada ise deney grubunda uygulanan çocuk edebiyatı metinleriyle kurgulanan yaratıcı drama etkinliklerinin, kontrol grubunda uygulanan öğretmen kılavuzu, öğrenci ders ve çalışma kitaplarına dayalı etkinliklere göre öğrencilerin konuşma ve yazma becerilerini anlamlı derecede artırdığı ortaya çıkmıştır. Bunların yanı sıra Solmaz'ın (1997) yaptığı çalışmada yaratıcı drama eğitiminin ana sınıfına devam eden 6 yaş grubu çocuklarının alıcı ve ifade edici dil gelişimine olumlu etkisi ortaya çıkarken, Çebi (1996) tarafından yapılan çalışmada yaratıcı drama yönteminin imgesel dil gelişimine katkı sağladığı tespit edilmiştir. Yeşilyurt'un (2011) çalışmasında ise yapım ekleri konusunda yaratıcı drama yöntemi kullanılarak yapılan öğretimin geleneksel öğretiminden daha etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Kara (2011) ise dramayla öykü oluşturma yönteminin öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarında etkili olup olmadığını belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada dramayla öykü oluşturma yönteminin kullanılmasının öğrencilerin Türkçe dersine olan ilgi ve tutumlarını olumlu yönde etkilediğini saptamıştır. Ayrıca araştırmaya katılan öğrenciler dramayla öykü oluşturma yöntemini, dil bilgisi öğretimini zevkli ve kolay hale dönüştürmesi açısından

yararlı bulmuşlardır. Arslan vd. (2011) tarafından yapılan bir çalışmada da yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarını olumlu yönde geliştirdiği tespit edilmiştir. Bu bakımdan Türkçe derslerinde yaratıcı drama yönteminin öğrencilere temel dil becerilerini kazandırmada etkili olduğu söylenebilir.

Yaratıcı drama yönteminin derslerde etkili bir şekilde kullanılabilmesi için öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının yöntem hakkında yeterli bilgi sahibi olmalarının yanı sıra yöntemi uygulayabileceklerine dair öz yeterliklerinin de yüksek olması gerekmektedir. Çünkü öğretmen davranışları öğrencilerin öğrenmelerini ve başarılarını etkilemektedir (Açıkgöz Ün, 2003). Yaratıcı drama yönteminde öğrencilerin güvenini kazanmış, insana saygı duyan, değer veren, gözlem gücü ve sezgileri gelişmiş, pratik zekâsını kullanabilen, enerjisi yüksek, araştırmaya inanan, sabırlı ve sorumluluk duygusuna sahip, adil, duyarlı, sosyal-kültürel-sanatsal yaşamın içinde, deneyim ve birikim sahibi bir öğretmene ihtiyaç duyulmaktadır (Tekerek, 2007: 193). Bu özelliklerden yoksun olan bir öğretmenin yaratıcı drama yöntemini sınıf içerisinde başarıyla uygulaması beklenemez.

1.1. Araştırmanın Problemi

Eğitim öğretim faaliyetlerinde öğretmenlerin kullanacakları yöntem ve teknikler hakkında yeterli derecede bilgi sahibi olması önemlidir. Çünkü eksik yapılan ya da uygulanan bir yöntem veya teknik istenilen amaca ulaştırmayabilir. Bu bakımdan öğretmenlerin lisans eğitimleri sırasında bu konularda belli yeterlikleri kazanmış olarak mezun olmaları onların öğretmenlik hayatında daha başarılı olmalarına katkı sağlamaktadır. Bütün dersler açısından önemli olan bu durum ana dili eğitimi esasına dayalı Türkçe dersleri için de geçerlidir.

2005 yılında hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programıyla dinlediklerini, izlediklerini ve okuduklarını anlayan; duygu, düşünce ve hayallerini anlatan; eleştirel ve yaratıcı düşünen, sorumluluk üstlenen, girişimci, çevresiyle uyumlu, olay, durum ve bilgileri

kendi birikimlerinden hareketle araştırma, sorgulama, eleştirme ve yorumlamayı alışkanlık hâline getiren, estetik zevk kazanmış ve millî değerlere duyarlı bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmıştır (MEB, 2006: 3). Bu bakımdan eğitim öğretim ortamının en önemli unsuru olan öğretmenlerin çeşitli yöntem ve teknikleri kullanarak sınıf içerisinde öğrencilere bu amaçları kazandırması beklenmektedir. Türkçe dersi için belirlenen bu amaçlar incelendiğinde öğretmenlerin kullanabilecekleri en uygun yöntemlerden birinin de yaratıcı drama yöntemi olduğu söylenebilir. Türkçe dersiyle öğrencilere kazandırılmak istenen amaçlarla yaratıcı drama yöntemiyle öğrencilere kazandırılacak becerilerin birbirine yakın olması bu yöntemin öğretmenler tarafından sınıf içi çalışmalarda sıkça kullanılabilceğini göstermektedir.

Öğretmenlerin bu yöntem hakkında yeterince bilgi sahibi olması sınıfta bu yöntemin en iyi şekilde uygulanmasına yardımcı olacaktır. Nitekim Türkçe öğretmenleri lisans eğitimleri sırasında hem 'Özel Öğretim Yöntemleri-I', 'Özel Öğretim Yöntemleri-II' hem de 'Tiyatro ve Drama Uygulamaları' dersleri alarak bu konuda belli bir birikimle üniversiteden mezun olmaktadır. Bu elde edilen birikimlerin de mesleklerini icra ederken öğretmenlere büyük yararlar sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada mezun olma aşamasında olan Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik algıları belirlenmek istenmiştir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modelinde yapılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2009: 77).

2.2. Araştırma Grubu

Araştırma grubunu 2011-2012 eğitim öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünün son sınıfında öğrenim gören 112 öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrenciler 4. sınıf güz döneminde verilen ‘Tiyatro ve Drama Uygulamaları’ dersini almıştır.

Öğretmen adaylarına ait cinsiyet bilgileri tablo 1’de verilmiştir.

Tablo-1. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Ait Bilgiler

Cinsiyet	f	%
Kadın	62	55.4
Erkek	50	44.6
Toplam	112	100

2.3. Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak Can ve Cantürk-Günhan (2009) tarafından geliştirilen ‘Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Özyeterlik Ölçeği’ kullanılmıştır. Ölçek 47 maddeden oluşmaktadır ve ölçeğin maddelerinin otuz altısı olumlu, on bir maddesi olumsuzdur. Ölçek maddeleri tek faktör altında toplanmıştır. Ölçeğin Cronbach-alpha değeri .96 bulunmuştur (Can ve Cantürk-Günhan, 2009: 39).

Likert tipte hazırlanan ölçeğin maddeleri “1= Hiç Katılmıyorum”, “2= Az Katılıyorum”, “3=Orta Derecede Katılıyorum”, “4=Çok Katılıyorum” ve “5=Tamamen Katılıyorum” şeklinde puanlandırılmıştır. Ölçekte yer alan olumsuz maddeler (7, 11, 15, 19, 23, 29, 30, 34, 38, 44, 45) ise tersten kodlanmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması Ve Analizi

Çalışmaya gönüllü olarak katılan 112 öğretmen adayından 'Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Özyeterlik Algısı Ölçeği'ni dikkatlice okuyup işaretlemeleri istenmiştir. Öğretmen adaylarından elde edilen veriler istatistik tekniklerden ortalama, standart sapma ve yüzde kullanılarak çözümlenmiştir. Analiz sonucunda elde edilen bulgular tablo halinde gösterilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterliliklerine ait bulgulara yer verilmiştir.

Tablo-2. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterliliklerine Ait Bulgular

Maddeler	X	Ss
1 Yaratıcı drama yöntemi ile dersi eğlenceli hale getirebilirim.	4.33	0.77
2 Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlayabilirim.	3.82	0.90
3 Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin problemlerini kolayca çözebilirim.	3.32	0.90
4 Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirebilirim.	4.19	0.79
5 Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin derse olan tutumlarını olumlu yönde geliştirebilirim.	4.33	0.68
6 Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin başarılarını arttırabilirim.	2.37	1.21
7 Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin ezber yapmalarını önleyemem.	3.17	1.16
8 Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin empati becerilerini geliştirebilirim.	3.77	1.02
9 Yaratıcı drama yöntemi ile dersi günlük yaşamla ilişkilendirebilirim.	4.20	0.88
10 Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerimi yaratıcı düşünmeye sevk edebilirim.	3.72	0.96

11	Yaratıcı drama yöntemi ile öğrenciyi kolay değerlendiremem.	3.18	1.14
12	Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin ön bilgileri ile yeni bilgileri arasında ilişki kurmalarını sağlayabilirim.	2.85	1.35
13	Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin kendilerini tanımalarını sağlarım.	3.85	0.96
14	Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin kendileri ile barışık olmalarını sağlayabilirim.	3.84	0.96
15	Yaratıcı drama yöntemi ile ders boyunca öğrencileri aktif hale getiremem.	3.50	1.32
16	Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin cesur olmalarını sağlayabilirim.	3.41	1.09
17	Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin mantıksal çıkarım yapmalarını sağlayabilirim.	3.25	0.93
18	Yaratıcı drama yöntemi ile dersi öğrencilere sevdirebilirim.	2.99	0.84
19	Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin motivasyonunu arttıramayabilirim.	3.42	1.36
20	Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin öz güvenini arttırabilirim.	2.48	1.06
21	Yaratıcı drama yöntemi ile dersi diğer disiplinlerle ilişkilendirebilirim.	3.30	0.94
22	Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin geleceğe umutla bakmalarını sağlayabilirim.	3.09	1.08
23	Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencileri araştırmaya sevk edemem.	3.43	1.27
24	Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin grup çalışmasına yatkın olmasını sağlayabilirim.	4.22	0.99
25	Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin hayal gücünü geliştirebilirim.	3.83	0.95
26	Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin girişken olmalarını sağlayabilirim.	4.25	0.88
27	Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin bilgiye kendilerinin ulaşmalarını sağlayabilirim.	2.27	1.10
28	Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin eleştirel düşüncelerini sağlayabilirim.	3.91	0.95
29	Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerde merak duygusunu uyandıramam.	3.75	2.14
30	Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin bilgilerinin kalıcı olmasını sağlayamam.	3.21	1.16
31	Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilere farklı bakış açılarını gösterebilirim.	4.04	1.04
32	Yaratıcı drama yöntemini öğretimde bir araç olarak kullanabilirim.	2.69	1.57

33	Yaratıcı drama yöntemini etkili bir şekilde kullanabilirim.	4.11	0.95
34	Yaratıcı drama ile değerlendirme becerilerimi geliştiremem.	3.65	1.28
35	Yaratıcı drama öğrencilerle iletişime geçebilmemi sağlar.	3.59	1.20
36	Yaratıcı drama yöntemi ile problemlerimi kolayca çözebilirim.	2.22	1.18
37	Yaratıcı drama ile empati becerilerimi geliştirebilirim.	4.09	1.01
38	Yaratıcı drama yönteminin uygulanması sırasında zorluk çekeceğimi düşünüyorum.	3.11	1.21
39	Yaratıcı drama ile diğer alanlardaki arkadaşlarımla ilişkilerimi artırabilirim.	2.83	1.36
40	Yaratıcı drama ile hayal gücümü geliştirebilirim.	3.31	0.94
41	Yaratıcı drama ile sorgulama yeteneğimi artırabilirim.	3.01	1.33
42	Yaratıcı drama ile kendimi daha iyi tanıyabilirim.	3.24	0.85
43	Yaratıcı drama ile farklı bakış açıları kazanabilirim.	3.46	1.16
44	Yaratıcı drama yöntemini etkili bir şekilde kullanamam.	2.46	1.05
45	Yaratıcı drama yöntemini kullanırken bir problemle karşılaşınca ne yapacağımı bilmiyorum.	4.11	0.77
46	Yaratıcı drama yöntemi ile öz güvenimi artırabilirim.	4.16	0.88
47	Yaratıcı drama ile eleştirel düşünme becerilerimi geliştirebilirim.	3.06	0.68
Genel Toplam		3.48	

Tablo 2 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemi ile *dersi eğlenceli hale getirebilme, etkili bir şekilde kullanabilme, öğrencilerin iletişim becerilerini ve derse olan tutumlarını olumlu yönde geliştirebilme, dersi günlük yaşamla ilişkilendirebilme, öğrencilerin grup çalışmasına yatkın olmalarını, girişken olmalarını sağlayabilme ve öğrencilere farklı bakış açılarını gösterebilme* bakımından ‘tamamen katılıyorum’ düzeyinde yeterliğe sahip oldukları görülmektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının kendileri açısından da yaratıcı drama ile *empati becerilerimi geliştirme, öz güvenimi artırabilme ve yöntemi kullanırken bir problemle karşılaşınca ne yapacağımı bilmiyorum* durumları için de ‘tamamen katılıyorum’ düzeyinde cevap verdikleri belirlenmiştir.

Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemi ile *öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlayabilme, empati becerilerini geliştirebilme, kendilerini*

tanımlarını sağlayabilme, hayal gücünü geliştirebilme, eleştirel düşüncelerini ve kendileri ile barışık olmalarını sağlayabilme, öğrencileri yaratıcı düşünmeye sevk edebilme ve öğrencilerle iletişime geçebilme bakımından ‘çok katılıyorum’ düzeyinde yeterliğe sahip oldukları ancak öğretmen adaylarının *ders boyunca öğrencileri aktif hale getirememe, merak duygusunu uyandıramama ve değerlendirme becerilerini geliştirememe* gibi olumsuz durumlar için de ‘çok katılıyorum’ düzeyinde cevap verdikleri görülmektedir.

Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemi ile *öğrencilerin problemlerini kolayca çözebilme, cesur olmalarını sağlayabilme, mantıksal çıkarım yapmalarını sağlayabilme, geleceğe umutla bakmalarını sağlayabilme ve dersi diğer disiplinlerle ilişkilendirebilme*; öğretmen adaylarının kendileri ise *hayal güçlerini geliştirebilme, sorgulama yeteneklerini artırabilme, eleştirel düşünme becerilerini geliştirebilme, kendilerini daha iyi tanıyabilme, farklı bakış açıları kazanabilme* bakımından ‘orta derecede katılıyorum’ düzeyinde yeterliğe sahip oldukları görülmektedir. Fakat öğretmen adaylarının *öğrencileri araştırmaya sevk edememe, öğrencilerin ezber yapmalarını önleyememe, motivasyonunu artıramama, bilgilerinin kalıcı olmasını sağlayamama, öğrenciyi kolay değerlendirememe ve yöntemin uygulanması sırasında zorluk çekeceğini düşünme* bakımından da ‘orta derecede katılıyorum’ düzeyinde oldukları belirlenmiştir.

Yaratıcı drama yöntemi ile Türkçe öğretmeni adaylarının *öğrencilerin ön bilgileri ile yeni bilgileri arasında ilişki kurmalarını sağlayabilme, dersi öğrencilere sevdirebilme, öğretimde bir araç olarak kullanabilme* ve kendisinin *diğer alanlardaki arkadaşlarla ilişkilerini artırabilmesi* bakımından ‘az katılıyorum’ düzeyinde yeterliğe sahip oldukları görülmektedir.

Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama ile *öğrencilerin başarılarını arttırabilme, öz güvenlerini arttırabilme, bilgiye kendilerinin ulaşmalarını sağlayabilme* ve öğretmen adayının kendisi yaratıcı drama ile *problemlerini kolayca çözebilme* ve *yöntemi etkili*

bir şekilde kullanamama durumları için ‘hiç katılmıyorum’ düzeyinde oldukları yani bu konularda yeterliğe sahip olmadıkları görülmüştür. Öğretmen adaylarının *yaratıcı drama yöntemini etkili bir şekilde kullanamam* konusunda ise ‘hiç katılmıyorum’ yönünde cevap verdikleri görülmektedir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlikleri belirlenmek istenmiştir. Bu amaçla yapılan çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik ‘orta derecede katılıyorum’ düzeyinde öz yeterliğe sahip oldukları tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının lisans eğitimlerini bitirmek üzere olmalarına ve bu süreçte ‘Özel Öğretim Yöntemleri-I’, ‘Özel Öğretim Yöntemleri-II’ ve ‘Tiyatro ve Drama Uygulamaları’ derslerini almış olmalarına rağmen kendilerini yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik tam anlamıyla hazır hissetmedikleri söylenebilir. Maden (2010b) de MEB kurumlarında çalışmakta olan Türkçe öğretmenlerine yönelik yaptığı çalışmada öğretmenlerin bu konudaki öz yeterliklerinin genel olarak ‘orta derecede katılıyorum’ düzeyinde olduğunu tespit etmiştir. Bu bakımdan Türkçe öğretmenlerinin ve Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik algılarının birbirine yakın olduğu söylenebilir. Benzer bir çalışmayı okul öncesi eğitimi öğretmen adayları üzerinde yapan Çetingöz (2012) ise okul öncesi öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz güvenlerinin ‘iyi’ seviyelerde olduğunu tespit etmiştir. Bunun nedeni olarak Okul Öncesi Öğretmenliği programında oyun ve drama ile ilgili derslerin daha yoğun olması gösterilebilir.

Çalışmadan elde edilen bulgular ışığında Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanarak öğrencilerde bazı olumlu davranışları geliştirebileceklerine inandıkları ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin iletişim becerilerini, girişken olmalarını, farklı bakış açıları kazanmalarını

ve grup çalışmalarına yatkın olmalarını sağlayabilme konusunda kendilerini oldukça yeterli buldukları; öğrencilerin empati becerilerini, yaratıcı düşünme becerilerini, kendilerini tanımalarını, kendileri ile barışık olmalarını, hayal güçlerini geliştirmelerini ve eleştirel düşüncelerini sağlayabilme konusunda kendilerini yeterli buldukları; öğrencilerin cesur olmalarını, mantıksal çıkarım yapmalarını ve geleceğe umutla bakmalarını sağlayabilme konusunda ise kendilerini kısmen yeterli buldukları ortaya çıkmıştır. Fakat öğretmen adayları öğrencilerin öz güvenlerini artırma ve merak duygularını geliştirme bakımından kendilerini hiç yeterli bulmadıkları belirlenmiştir. Yaratıcı drama yönteminin en önemli faydalarından biri de kişinin öz güven duygusunu geliştirmesinde etkili olmasıdır. Ancak öğretmen adaylarının bu konuda kendilerini hiç yeterli bulmamaları dikkat çeken bir eksiklik olarak görülmektedir. Maden (2010b) de yaptığı çalışmada Türkçe öğretmenlerinin bu konularda genel olarak kendilerini yeterli bulduklarını tespit etmiştir. Ayrıca çalışmasında öğretmenlerin drama yöntemi ile öğrencilere öz güven kazandırma ve merak duygularını geliştirme konusunda da kendilerini yeterli buldukları ortaya çıkmıştır. Bu bakımdan Türkçe öğretmenlerinin öğretmen adaylarına oranla öğrencilere öz güven kazandırma ve merak duygularını geliştirme konularında kendilerine daha çok güvendikleri söylenebilir.

Pek çok araştırmacı tarafından yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarısını ve derse olan tutumu artırdığı tespit edilmiştir (Susar Kırmızı, 2007; Yenilmez ve Uygan, 2010; Kara, 2011; Yeşilyurt, 2011). Bu çalışmada ise Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin derse olan tutumlarını olumlu yönde geliştirebilme konusunda kendilerini oldukça yeterli buldukları; öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlayabilme konusunda kendilerini yeterli buldukları; dersi öğrencilere sevdirebilme, öğrencilerin problemlerini kolayca çözebilme, ezber yapmalarını önleyebilme ve bilgilerinin kalıcı olmasını sağlayabilme konularında kendilerini kısmen yeterli buldukları; öğrencilerin ön bilgileri ile yeni bilgileri arasında ilişki kurmalarını sağlayabilme konusunda kendilerini yetersiz buldukları; öğrencilerin başarılarını artırabilme ve bilgiye kendilerinin ulaşmalarını sağlayabilme konusunda kendilerini

çok yetersiz buldukları ortaya çıkmıştır. Bu bakımdan öğretmen adaylarının öğrencilerin derse olan tutumlarını olumlu yönde geliştirebileceklerini düşünürken öğrencileri bilgiye ulaştıramayacaklarını ve başarılarını artıramayacaklarını düşündükleri görülmektedir. Oysa yaratıcı drama yönteminin en önemli yararlarından biri de öğrencinin bilgileri etkin olarak kullanmasını sağlayarak onları pekiştirmesine yardım etmesidir (Demirel, 2005: 87). Bu nedenle öğretmen adaylarının bu konudaki eksikliklerinin giderilmesi için lisans derslerinde yapılan uygulamalarda bu konuya biraz daha titiz yaklaşılmalıdır.

Yaratıcı drama yönteminde en önemli faktörlerden biri de yöntemin uygulanmasına rehberlik eden öğretmendir. Öğretmenin yöntemi uygulamadaki başarısı yöntem hakkındaki bilgisine bağlıdır. Öğretmen yöntem ve yöntemin uygulanışı hakkında ne kadar çok bilgiye sahip olursa yöntemi de o derecede başarılı kullanabilir. Bu doğrultuda bu çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemi ile dersi eğlenceli hale getirebilme, dersi günlük yaşamla ilişkilendirebilme ve etkili bir şekilde kullanabilme konusunda kendilerini oldukça yeterli, dersi diğer disiplinlerle ilişkilendirebilme konusunda ise kendilerini kısmen yeterli buldukları ortaya çıkmıştır. Fakat öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanırken bir problemle karşılaşınca ne yapacaklarını bilmedikleri, uygulama sırasında zorluklar yaşayabilecekleri ve öğretimde bir araç olarak tam anlamıyla kullanamayacakları da görülmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının yaratıcı drama ile ders boyunca öğrencileri aktif hale getirebilme, öğrenciyi kolay değerlendirebilme, araştırmaya sevk edebilme ve öğrencilerin motivasyonunu arttırabilme konularında da kendilerini yetersiz buldukları belirlenmiştir. Bu sonuçlar gösteriyor ki Türkçe öğretmeni adayları yaratıcı drama yöntemini uygulayabilme hususunda eksikliklerinin olduğunu düşünmektedir.

Yaratıcı drama yöntemi bilişsel becerilerin yanı sıra birçok duyuşsal becerinin de gelişimine katkıda bulunmaktadır (Kara ve Çam, 2007; Selçioğlu-Demirsöz, 2010).

Yaratıcı drama, yöntemin uygulanması sırasında rol alan kişiler kadar yöntemin uygulanmasında liderlik yapan kişilerinde davranışlarında olumlu yönde gelişmeler sağlar. Bu çalışmada da Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemi ile kendilerinin empati becerilerini geliştirebilme ve öz güvenlerini artırabilme konularında kendilerini oldukça yeterli buldukları; öğrencilerle iletişime geçebilme konusunda kendilerini yeterli buldukları; kendilerinin hayal gücünü geliştirebilme, sorgulama yeteneğini artırabilme, farklı bakış açıları kazanabilme, eleştirel düşünme becerilerini geliştirebilme ve kendisini daha iyi tanıyabilme konusunda kendilerini kısmen yeterli buldukları; diğer alanlardaki arkadaşlarıyla ilişkilerini artırabilme konusunda ise kendilerini çok az yeterli buldukları ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemi ile değerlendirme becerilerini geliştirebilme ve problemlerini kolayca çözebilme konularında ise kendilerini hiç yeterli bulmadıkları ortaya çıkmıştır. Fakat genel olarak bakıldığında öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemi ile kendilerinde de birçok duyuşsal davranışın olumlu yönde gelişeceğine inandıkları söylenebilir.

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunulmuştur:

- Eğitim fakültelerinde genelde bütün yöntem ve teknikler özelde yaratıcı drama yöntemine yönelik sadece teorik değil aynı zamanda uygulamalara da sıkça yer verilmelidir.
- Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yaratıcı drama ile ilgili çeşitli etkinlikler düzenlenmeli ve bu konuda bütün öğretmenlerin bilgi ve beceri sahibi olması sağlanmalıdır.
- Üniversitelerde yaratıcı drama kursları açılarak öğretmen adaylarının bu alanın uzmanlarıyla tanışmaları ve onlardan yararlanmaları sağlanmalıdır.
- Yaratıcı drama yöntemi sadece Türkçe derslerinde değil diğer derslerde de kullanılan bir yöntemdir. Bu nedenle Türkçe öğretmeni adaylarının yanı sıra

diğer bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarının da yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlikleri araştırılabilir.

- Bu çalışma sadece Karadeniz Teknik Üniversitesi ile sınırlı tutulmuştur. Diğer üniversitelerdeki öğretmen adaylarının da yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik yeterlik algıları incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz Ün, K. (2003). *Etkili öğrenme ve öğretme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Arslan, A., Şahin, A., Şahin, E. ve Akçay, A. (2011). Yaratıcı Drama Yönteminin İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersi Tutumlarına Etkisi. *Millî Eğitim*, 190: 234-247.
- Aykaç, M. (2011). *Türkçe Öğretiminde Çocuk Edebiyatı Metinleriyle Kurgulanan Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Anlatma Becerisine Etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Can, B. ve Cantürk Günhan, B. (2009). Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Özyeterlik Ölçeği. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 4(1): 34-43.
- Çebi, A. (1996). *Öğretim Amaçlı Yaratıcı Drama Yoluyla İmgesel Dil Becerisinin Geliştirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çetingöz, D. (2012). Okul Öncesi Eğitimi Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42: 131-142.
- Demirel, Ö. (2005). *Öğrenme sanatı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.

- Epçaçan, C. (2012). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Yaratıcı Drama Yönteminin Etkililiğine İlişkin Görüşleri. *EKEV Akademi Dergisi*, 16(52): 281-298.
- Kara, Y., Çam, F. (2007). Yaratıcı Drama Yönteminin Bazı Sosyal Becerilerin Kazandırılmasına Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32: 145-155.
- Kara, Ö. T. (2011). Dramayla Öykü Oluşturma Yönteminin Türkçe Dersi İkinci Kademe Öğrencilerinin Tutumlarına Etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8/16: 239-253.
- Karadağ, E. (2008). Drama Lideri Olarak Öğretmen ve Eğitimsel Drama Uygulama Yeterliği Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Analizleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2): 169-196.
- Karateke E. (2006). Yaratıcı Dramanın İlköğretim İkinci Kademe 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerine Olan Etkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Maden, S. (2010a). İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Dersinde Drama Yönteminin Temel Dil Becerilerinin Kazanımına Etkisi (Sevgi Teması Örneği). Yayınlanmamış doktora tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Maden, S. (2010b). *Türkçe Öğretmenlerinin Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlikleri*. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14): 259-274.
- MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu (6,7,8. sınıflar)*. Ankara: MEB Devlet Kitaplar Müdürlüğü.

- Önder, A. (2002). *Yaşayarak öğrenme için eğitici drama*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Selçioğlu Demirsöz, E. (2010). *Yaratıcı Dramanın Öğretmen Adaylarının Demokratik Tutumları, Bilişüstü Farkındalıkları ve Duygusal Zekâ Yeterliliklerine Etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- San, İ. (1996). Yaratıcılığı Geliştiren Bir Yöntem ve Yaratıcı Bireyi Yetiştiren Bir Disiplin: Eğitsel Yaratıcı Drama. *Yeni Türkiye, Eğitim Özel Sayısı*, 7: 148-160.
- Solmaz, F. (1997). *6 Yaş Grubu Çocuklarının Alıcı ve İfade Edici Dil Gelişimine Yaratıcı Drama Eğitiminin Etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Susar Kırmızı, F. (2007). Yaratıcı Drama Yönteminin Okuduğunu Anlama Başarısına Etkisi ve Yönteme İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Eurasian Journal of Educational Research*, 29: 59-71.
- Şimşek, T. ve Topal, Y. (2006). Türkçe Eğitiminde Drama ve Özgün Uygulama Örnekleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (1): 277-297.
- Tekerek, N. (2007). Yaratıcı Dramanın Özgürlüğü, Alışkanlıkların Kalıpları ve Bir Uygulama Örneği. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (1): 189-219.
- Ulutaş, A. (2011). Okul Öncesi Dönemde Drama ve Oyunun Önemi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(6): 233-242.
- Yeşilyurt, E. (2011). *6. Sınıflarda Yapım Eklerinin Öğretime Yaratıcı Drama Yönteminin Etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

EXTENDED ABSTRACT**Introduction**

Turkish lesson, besides giving basic language skills to the students, is a course that aims to make students construct new gaining to their experiences, produce alternative and creative solutions to the problems they encounter, reach the conscious and courage to work together in a group, join the activity of production and discussion, use different research methods and techniques, understand the incidents and the situations right from their own experiences and gain an interdisciplinary point of view (MEB, 2006). Various methods and techniques are used to make students gain these skills at Turkish lessons by the teachers. One of the most important of these is drama method which gradually gains wide currency as a teaching method at every steps of formal education, at non-formal education and at courses (Can, Cantürk Gürhan, 2009: 35).

To use creative drama method effectively at courses, Teachers and teacher candidates are supposed to have high self sufficiency perception on doing drama method as well as having sufficient information about it because teacher behaviors affect students` learning and success (Açıkgöz Ün, 2003). Having enough information on that method of a teacher will help him/her to perform this method in the best way. Thus Turkish teachers graduate from university with sufficient information on this subject by taking both Özel Öğretim Yöntemleri I-II (Private Teaching Methods) and Theatre and Drama Practices Course during their undergraduate educations. It is thought that these gained experiences and sufficient information will provide benefits to the teachers while they are doing their jobs. Therefore, the self sufficiency perception of the Turkish teacher candidates on using creative drama method is desired to be determined in this study.

Method

This study was done at browsing model of descriptive researches. The research group is consisted of 112 fourth grade students of Turkish Teaching Department at Fatih Education Faculty of Karadeniz (Black Sea) Technical University in 2011-2012 education terms. "The self-sufficiency scale on using creative drama method" which was built up by Can ve Cantürk-Günhan (2009) was used as data collecting device in this study. The scale consist of 47 questions and the type is 5 point likert scale. Cronbach alfa reliability coefficient of the scale is calculated 0,96. The data that has been taken from teacher candidates has been analyzed by using average, standard deviation, percentage among statistics techniques at SPSS 16 package program.

Findings

It is seen that teacher candidates have sufficiency at "I completely agree" level in terms of *making the courses funnier and using them more effective, developing students` communication skills and their attitudes to the course positively, relating the course with daily life, making students have tendency into group work and being challenger, showing students different point of views*. It is also determined that teacher candidates have sufficiency at "I completely agree" level for the cases of *"developing my emphatic skills, increasing my self confidence, I do not know what to do when I encounter a problem while using the method"*.

It is seen in answers of the teachers that teacher candidates have sufficiency at "I strongly agree" level and Turkish teacher candidates can achieve these things using creative drama methods; they can *provide students to learn by experiencing and develop students` emphatic skills, make them know themselves, develop their imaginations, let them think critically and become at peace with himself/herself, encourage students to think creatively and get in touch with the students* however it is

also seen that teachers answer the questions at “I strongly agree” level for negative cases that they are in difficulty at making students active during the class and they cannot awake curiosity on students and develop students` evaluation skills and cannot use the method effectively.

It is seen that Turkish teacher candidates have sufficiency at “I reasonably agree” level with creative drama method for the students in terms of *solving students` problems easily, making them brave and do reasonable deductions, giving them the hope to look for a better future and linking the course with other disciplines*; and for themselves, they also have sufficiency at “I reasonably agree” level with creative drama in terms of developing their own imaginations and creatively thinking skills, increasing their question skills, knowing themselves and having different point of views however they are also at “I reasonably agree” level in terms of not leading students to research, not preventing students to memorize, not increasing their motivation level, not evaluating them easily and thinking that they would have difficulty at performing the method.

It is seen that Turkish teacher candidates have sufficiency at “I slightly agree” level with creative drama method in terms of creating a relationship between preliminary information and new information, making the students love the course and using the as a device at teaching process. Teachers also select “I slightly agree” choice for themselves about their relationship with other people who deal with different disciplines. It is seen that Turkish teacher candidates are at “I do not agree” level which means that they do not have sufficiency on this subjects: they cannot increase students` successes and self confidence; teachers cannot lead students to find the information on their own.

Results, Conculusion and Discussion

The self sufficiency of Turkish teacher candidates on using creative drama method is wanted to be determined in this study. In the study that was done for this aim, it has been determined that Turkish teacher candidates have self sufficiency “I reasonably agree” level on using creative drama method. It can be said that teachers feel they are not completely ready to use creative drama method although they are about to graduate and take Private Teaching Methods I-II and Theatre and Drama Practices Course. Maden (2010) also determined that the self sufficiency of the teachers are generally at “I reasonably agree” level in this study that he conducted among the Turkish teachers who work at government schools. That`s why it can be said that the self sufficiency perceptions of Turkish teacher candidates and Turkish teachers on using creative drama method are close to each other.

These recommendations have been presented as a result of this study: generally all the methods and the techniques at all courses privately creative drama method should be applied more practically not just theoretically. Creative drama method is a method which is used in other courses not just in Turkish courses. For this reason, besides Turkish teacher candidates, the self sufficiency of other disciplinary teacher candidates on using creative drama method can be researched. This study is limited with just Black Sea Technical University. The sufficiency perception of teacher candidates at other universities on using creative drama method can be analyzed.